

Pamiatkový úrad ide vo veľkom prepúšťať. Je to v rozpore s verejným záujmom, upozorňuje výbor Kultúrneho štrajku

Tlačová správa

BRATISLAVA, 21. októbra 2024. Vedenie Pamiatkového úradu Slovenskej republiky (PÚ SR) oznámilo rozhodnutie o zrušení Odboru ochrany pamiatkového fondu, ku ktorému má dôjsť do konca októbra. Na tomto oddelení pracuje až 12 odborníčov a odborníkov. Do konca roka plánuje úrad zrušiť až 33 pracovných miest. Výbor Kultúrneho štrajku upozorňuje, že takéto krátenie odborného ľudského kapitálu je v rozpore s verejným záujmom ochrany pamiatok.

V stredu 16. októbra oznámilo vedenie Pamiatkového úradu Slovenskej republiky rozhodnutie o zrušení Odboru ochrany pamiatkového fondu, ktorý zamestnáva 12 ľudí.

Odbor ochrany pamiatkového fondu tvoria špecialisti a špecialistky na jednotlivé typy pamiatok, ako napr. ľudová architektúra, sakrálna architektúra, technické pamiatky, pamiatky výtvarného umenia alebo pamiatkové územia, ktorí na celoštátnej úrovni metodicky a teoreticky zaisťujú ochranu pamiatok podľa ich špecifických typologických požiadaviek.

Spracúvajú koncepčné materiály, základný výskum, pripravujú a posudzujú návrhy na vyhlásenie pamiatok, revíziu a vyhlasovanie pamiatkových území a ochranných pásiem. Okrem toho organizujú odborné konferencie a semináre (mnohokrát na medzinárodnej báze), venujú sa publikačnej a edukačnej činnosti pre odbornú i laickú verejnosť a mnoho ďalšieho.

“Hoci rozumieme, že toto opatrenie sa uskutočňuje v záujme rozpočtovej konsolidácie, považujeme rozhodnutie za skratové a z dlhodobého hľadiska poškodzujúce verejný záujem ochrany pamiatok. Odbor ochrany pamiatkového fondu je totiž jedným z kľúčových odborných pracovísk PÚSR. Úrad nebol zriadený kvôli archívu alebo chemicko-technologickým laboratóriám, ale práve kvôli ochrane pamiatkového fondu. Zrušenie takéhoto odboru preto vnímame ako mimoriadne závažný krok, ktorý môže výrazne oslabiť odbornú kompetenciu a kredibilitu PÚSR,” zdôrazňuje pamiatkarka Anna Tuhárska, ktorá je tiež tajomníčkou odborovej organizácie Pamiatkového úradu SR.

Vedenie Pamiatkového úradu prijalo rozhodnutie zrušiť odbor Ochrany pamiatkového fondu bez akejkoľvek diskusie či konzultácie s dotknutými zamestnancami a bez poskytnutia priestoru na zváženie menej škodlivých alternatív. Rozhodnutie o zrušení odboru a z neho vyplývajúce konzekvencie neboli riadne prerokované ani s odborovou organizáciou, čo je povinnosť, ktorú zamestnávateľovi ukladá Zákonník práce.

“Považujeme za neprijateľné, že v dôsledku zrušenia odboru majú byť prepustení odborní zamestnanci, vrátane dlhoročných pamiatkarov, ktorí pôsobili v úrade 15, 20 a viac rokov. Medzi nimi sú autori odborných publikácií a výskumov, predsedovia alebo tajomníci odborných sekcií (t.j. odborníci rešpektovaní aj ostatnými pamiatkarmi), ale napr. aj zamestnanci blízko dôchodkového veku, ktorí budú mať s nájdením novej práce vážne ťažkosti. Na druhej strane, podporný personál má byť z

veľkej časti zachovaný,” dodáva Tuhárska.

Celkovo má byť na Pamiatkovom úrade SR znížený počet pracovných miest z aktuálnych 342 na 306. Okrem rušenia Odboru OPF majú byť na PÚSR v rámci konsolidačných opatrení prepustení odborní pracovníci a pracovníčky z odboru archeológie, z archívu, preventívnej údržby i z krajských pamiatkových úradov, ktoré zabezpečujú praktický výkon ochrany pamiatok v jednotlivých regiónoch.

“Upozorňujeme, že úspora na mzdách pamiatkarov, ktorí sú väčšinou zaradení v 5. alebo 6. platovej triede, predstavuje z hľadiska rozpočtovej konsolidácie zanedbateľnú položku, avšak pre budúcnosť PÚSR a ochranu pamiatok na Slovensku môže mať likvidačné dôsledky,” zdôrazňuje Anna Tuhárska.

Tlak na prepúšťanie odborných zamestnancov a zamestnankýň Pamiatkového úradu SR považuje výbor Kultúrneho štrajku za ďalší z krokov vedenia ministerstva kultúry ako destabilizovať fungujúcu inštitúciu a priviesť ju k zániku v zmysle plánovanej reorganizácie zbierkotvorných inštitúcií, v rámci ktorej má Pamiatkový úrad úplne zaniknúť. Predchádzať mu má úplné zrušenie pamiatkových zón na Slovensku a odňatie štatútu národných kultúrnych pamiatok viac ako 80-tim percentám súčasných národných kultúrnych pamiatok.

V záujme ochrany slovenského kultúrneho dedičstva je preto nevyhnutné, aby zainteresované rezorty (Ministerstvo kultúry SR, Ministerstvo financií SR) prehodnotili realizáciu konsolidačných opatrení v prostredí PÚ SR, zastavili rušenie odborných pracovísk a prepúšťanie odborných zamestnancov, a aby hľadali riešenie, ktoré nebude ohrozovať dlhodobú stabilitu a odbornú kvalitu pamiatkovej ochrany na Slovensku.